

Voorkomen van slachtoffer- en daderschap

Doelstelling(en)	Activiteit(en)/product(en)	Toelichting	Samenwerkende departementen
Versterken seksuele weerbaarheid en integriteit onderwijs	Kerdoelen seksualiteit en seksuele diversiteit	In het onderwijsaanbod zijn kerndoelen seksualiteit en seksuele diversiteit opgenomen, waarin weerbaarheid en seksuele integriteit belangrijk thema's zijn. Hiermee wordt beoogd seksueel overschrijdend gedrag te voorkomen en seksuele weerbaarheid te bevorderen.	OCW
Versterken aandacht seksualiteit onderwijs	Stimuleringsprogramma 'Seksuele en relationele vorming'	Het programma bestaat uit de stimuleringsmaatregel via de Gezonde School en een aantal randvoorwaardelijke maatregelen. De stimuleringsregeling kent in totaal vijf rondes waarin scholen een stimuleringsbudget kunnen aanvragen en is onderdeel van het zevenpuntenplan onbedoelde zwangerschappen.	OCW
Bevorderen seksuele gezondheid jongeren	Campagne 'Onbedoelde Zwangerschappen' en 'Seksuele Gezondheid'	Vier deelcampagnes via social media gericht op jongeren en adolescenten. De campagnes gaan over vragen die bij jongeren leven over seksualiteit, anticonceptie en relaties.	VWS
Bevorderen positief seksueel gedrag jongeren	Methodiek 'Ik ben van Mij'	Deze methodiek van Movisie is gericht op het bevorderen van positief seksueel gedrag en het ontwikkelen van bewustzijn van wensen en grenzen van de jongeren zelf en die van de ander. De methodiek kan ingezet worden door diverse organisaties.	OCW
Ontwikkelen burgerschapskennis, -vaardigheden en houdingen	Burgerschapsonderwijs	Wetsvoorstel burgerschap is aangenomen door de Tweede Kamer. De wettelijke regels voorschrijven dat het onderwijs het burgerschap bevordert en waar het burgerschapsonderwijs over moet gaan.	OCW

Bevorderen positieve sportcultuur/ sportakkoord	Trainingen en gedragsregels grensoverschrijdend gedrag	Het voorkomen van grensoverschrijdend gedrag door een positieve sportcultuur te versterken, via bijvoorbeeld trainingen/opleidingen en bevorderen van gedragsregels door gemeenten en sportverenigingen.	VWS
Voorkomen seksuele intimidatie in sport	Verklaring Omrent Gedrag (VOG) en register veroordeelden seksuele intimidatie	Sportverenigingen kunnen vrijwilligers laten screenen met de VOG op relevante justitiële antecedenten en met het register op een tuchtrechtelijke veroordeling voor seksuele intimidatie.	VWS
Aanpak grensoverschrijdend gedrag in de sport	Aanbevelingen commissie De Vries	De aanbevelingen van commissie De Vries zijn geïmplementeerd in de sport, dit heeft onder andere geleid tot het Centrum Veilige Sport Nederland en de meldplicht in de sport.	VWS
Tegengaan van gendergerelateerd geweld	Instellingssubsidie: Alliantie Act4Respect	Binnen deze alliantie zetten Rutgers en Atria zich, samen met jongeren en professionals, in voor het tegengaan van gendergerelateerd geweld bij jongeren en jongvolwassenen. Dit wordt gedaan via algemene preventie en bij risicogroepen gericht op (potentiële) slachtoffers en daders van fysiek, seksueel en cybergeweld.	OCW
Tegengaan gendergerelateerd geweld	Instellingssubsidie: Alliantie Verandering van Binnenuit	De alliantie is een samenwerking tussen het Consortium Zelfbeschikking en Movisie en zet zich in voor de veiligheid, gelijkheid en acceptatie van vrouwen en LHBTI-personen binnen migranten- en vluchtelingen-gemeenschappen, via lokale bijeenkomsten. Bestrijding van gendergerelateerd geweld is hier onderdeel van.	OCW
Voorkomen geweld tegen vrouwen	Subsidie Emancipator voor o.a. Deltaplan en White Ribbon Campagne	De focus van het werk van Emancipator ligt op de rol die mannen kunnen spelen in de oplossing van geweld. Met het Deltaplan werkt Emancipator samen met bijna 30 organisaties aan het voorkomen en terugdringen van geweld tegen vrouwen. Daarnaast richt Emancipator zich op het tegengaan van stereotypering.	OCW
Voorkomen seksuele uitbuiting	Innovatieprogramma Field lab	Het Field lab is een probleem-georiënteerd innovatieprogramma in de strijd tegen mensenhandel. Professionals, vanuit verschillende domeinen, ontwikkelen nieuwe, meer effectieve aanpakken en testen deze uit. Acties zijn gericht op de	JenV, VWS

preventie, opsporing en vervolging van daders alsmede bescherming van slachtoffers.

Voorkomen seksuele uitbuiting	Actielijn "Voorkomen van slachtofferschap en daderschap" programma <i>Samen tegen Mensenhandel</i>	Eén van de vijf actielijnen van het interdepartementaal programma betreft het voorkomen van slachtofferschap en daderschap van uitbuiting, waarbij seksuele uitbuiting (van minderjarigen) een belangrijk onderdeel is.	JenV, VWS, BZ
Voorkomen seksueel geweld	Instellingssubsidie Rutgers	Een basissubsidie wordt verstrekt aan Rutgers (landelijk kennisinstituut op gebied van seksuele en reproductieve gezondheid) voor hun basisactiviteiten voor het onderwijs, de zorg en kwetsbare groepen. Onderdeel hiervan is informeren van het brede publiek en kennisdeling voor professionals.	VWS
Voorkomen seksuele intimidatie cultuursector	Cultuurverandering en bevorderen meldingen	Er wordt nauw contact onderhouden met Mores.online, het meldpunt ongewenste omgangsvormen podiumkunsten-, televisie- en filmsector, kunstvakonderwijs en musea.	OCW
Voorkomen seksuele intimidatie cultuursector	Gedragscodes als subsidievoorwaarde voor culturele instellingen	Culturele instellingen die subsidie ontvangen van OCW en de zes Rijkscultuurfondsen, dienen zich te houden aan o.a. de governance code cultuur die het bestuur verplicht te zorgen voor een goede en veilige werkomgeving en het opstellen van een interne gedrags- en integriteitscode.	OCW

Versterken van tijdige signalering

Versterken hulp zoekgedrag slachtoffers	Campagne 'Wat kan mij helpen'	Campagne om mensen die seksueel geweld hebben meegemaakt te motiveren om professionele hulp te zoeken. Op de website www.watkanmijhelpen.nl kunnen mensen die een ongewenste en ingrijpende seksuele ervaring hebben gehad, ervaringsverhalen lezen.	JenV, VWS
---	-------------------------------	--	-----------

Verhogen meldingsbereidheid sport	Campagne 'Blijf je stil of praat je erover?'	Campagne om meldingsbereidheid in de sport (verder) te verhogen, via advertenties, posters en videomateriaal. Dit is beschikbaar voor sportbonden en verenigingen.	VWS
Tijdig en adequaat ingrijpen bij vermoedens	Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. App en veldnorm onderwijs	In de wet meldcode is vastgelegd dat welke organisatie moeten werken met de meldcode. Het onderwijs heeft een handelingskader kindermishandeling gelanceerd en de app meldcode kindermishandeling ontwikkeld. Deze biedt professionals handvatten rond signaleren en handelen bij vermoedens.	OCW, VWS
Verlagen drempel tot hulp	Pilot 'Vergoeding eigen risico na hulp Centra Seksueel Geweld'	Via een tijdelijke regeling kunnen (acute) slachtoffers van seksueel geweld, die hulp zoeken bij een CSG, een vergoeding van het verplicht eigen risico aanvragen. Tegelijkertijd loopt onafhankelijk onderzoek of het vergoeden van het eigen risico drempelverlagend werkt voor slachtoffers om hulp te zoeken bij een CSG.	VWS, JenV
Versterken signalering seksueel misbruik/-uitbuiting	Online outreach programma (OOP) slachtoffers seksueel misbruik	Nader onderzoek vindt plaats hoe een proactieve benadering van (potentiële) slachtoffers van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting door middel van online outreachment kan plaatsvinden.	JenV
Integrale aanpak ongewenste sexting	Wegwijzers voor primair- en voortgezet onderwijs	De wegwijzers bieden professionals in het onderwijs, strafketen en sociale domein informatie over preventieve en curatieve programma's met o.a. toolkits, stappenplannen en meldpunten voor advies rondom sexting.	JenV, OCW, VWS
Aanpak ongewenst online seksueel gedrag	Expertnetwerk	Een expertnetwerk is opgezet waarin onderwijs, zorg en kenniscentra doorlopend inzichten, ervaringen en praktijkvoorbeelden rondom de aanpak van online ongewenst seksueel gedrag kunnen uitwisselen.	JenV
Ingrijpen seksueel misbruik	Meldplicht seksueel misbruik bij besturen van particuliere organisaties	Verkenning van mogelijkheden tot wettelijk verankeren van de morele plicht en verantwoordelijkheid van bestuurders van particuliere organisaties om seksueel misbruik te melden.	JenV, VWS

Terugdringen seksuele intimidatie en misbruik	Meldplicht Sport	Een niet-wettelijke meldplicht voor bestuurders en begeleiders in de sport om (vermoedens van) seksuele intimidatie en misbruik te melden.	VWS
Verbeteren seksuele gezondheid jongeren	Hulpverlening bij seksualiteitsvraagstukken van jongeren	De regeling aanvullende seksuele gezondheidszorg financiert seksualiteitshulpverlening door GGD-en aan jongeren.	VWS
Signaleren Seksuele uitbuiting	Actielijn "Doorontwikkelen van de basisaanpak van mensenhandel" van programma <i>Samen tegen Mensenhandel</i>	In deze actielijn is signalering van slachtoffers en daders een belangrijk onderwerp. Signalering door verschillende groepen professionals wordt verbeterd (bijv. medische (jeugdhulp) professionals, Veilig Thuis en gemeentemedewerkers). Ook is nieuw voorlichtingsmateriaal ontwikkeld en verspreid.	JenV, VWS

Stoppen en duurzaam oplossen

Bescherming seksueel geweld/-grens-overschrijdend gedrag	Herziening zedenwetgeving	Voorontwerp inhoudende modernisering en deels nieuwe en verruimde strafbaarstellingen verkrachting, seksuele intimidatie, sekschatting en strafverhogingen.	JenV
Aanpak seksuele uitbuiting	Actielijn "Doorontwikkelen van de basisaanpak van mensenhandel" van programma <i>Samen tegen Mensenhandel</i>	In deze actielijn staat, naast signalering, ook de opsporing van daders centraal. Diverse maatregelen zijn genomen om de beschikbare capaciteit en expertise zowel kwantitatief als kwalitatief te versterken. Zo worden bijv. extra rechercheurs opgeleid en het Expertisecentrum Mensenhandel en Mensensmokkel uitgebreid.	JenV, SZW, VWS, BZ
Voorkomen en stoppen daderschap	Aanpak kinderseksuetoerisme (KST)/seksueel kindermisbruik internationaal	Reismaatregelen voor zedendelinquenten, betere informatiedeling buiten-EU veroordeelde KST-toeristen en onderzoek naar daderprofielen en rechtsvergelijkende reismaatregelen.	JenV

Tegengaan wraakporno/ sextortion	Strafbaarstelling misbruik seksueel beeldmateriaal	Nieuwe strafbaarstelling voor misbruik van seksueel getint beeldmateriaal. Voorlichting via o.a. campagne horizontale privacy/EOKM, gericht op delers van seksueel beeldmateriaal.	JenV
Aanpak seksuele uitbuiting	Expertgroep Aanpak Loverboyproblematiek	In deze expertgroep bespreken professionals van zorginstellingen, gemeenten, meldpunten, de politie, het Openbaar Ministerie en anderen disciplines casuïstiek en zoeken samen naar oplossingen. Door kennis en ervaringen te delen ontstaan alternatieve handelingsperspectieven.	VWS, JenV
Meldpunt sport	Centrum Veilige Sport Nederland	Een meldpunt in de sport, het bijstaan van slachtoffers en betrokkenen, adviseren en doorverwijzen naar professionele hulp en naar vervolgstappen in tucht- of strafrecht.	VWS
Tuchtrecht sport	Instituut voor Sportrechtspraak	Onafhankelijk tuchtrecht voor de aangesloten sportbonden en –organisaties.	VWS
Tegengaan van ongewenst gedrag op de werkvloer	Handreiking gedragscode ongewenste omgangsvormen	Deze handreiking is onlangs gepubliceerd op het Arboportaal en biedt werkgevers praktische informatie om een gedragscode op te stellen.	SZW
Tegengaan van ongewenst gedrag op de werkvloer	Toezicht en handhaving	De Inspectie SZW ziet toe op naleving van de verplichtingen uit de Arbowet, waaronder het voorkomen en beperken van psychosociale arbeidsbelasting.	SZW
Tegengaan van ongewenst gedrag op de werkvloer	Het Verdrag inzake het uitbannen van geweld en intimidatie op de werkvloer (IAO-Verdrag 190)	In Nederland wordt gewerkt aan de analyse van de verdragsbepalingen en de verhouding van deze met de nationale regelingen op het terrein van geweld en intimidatie op de werkvloer in samenwerking met de verschillende betrokken departementen en in overleg met de sociale partners. Parallel loopt in EU verband een proces inzake de bevoegdheid tot ratificatie door de EU lidstaten	SZW

Slagkracht monitoring en opsporing vergroten	Capaciteit zedenteams politie	Investerings die o.a. tegemoetkomt aan de steeds grotere digitale component in zedenzaken. Gefaseerd komen er 90 rechercheurs bij, waarvan een deel digitale rechercheurs. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan motie Klaver.	JenV
Bescherming kindermisbruik	Wetsvoorstel -consultatie voorbereidingshandelingen m.h.o. plegen seksueel misbruik kinderen	Strafbaarstelling van instructief materiaal met het oog op het plegen van seksueel misbruik met kinderen (pedohandboek).	JenV
Bescherming seksueel misbruik online	Aanpak daders seksueel misbruik	Ontwikkelen van een digitale opsporingsstrategie, met specifieke aandacht voor kwetsbare groepen.	JenV
Integrale aanpak kindermisbruik online	Programma hernieuwde aanpak online seksueel kindermisbruik (kinderporno)	Integrale aanpak van online kindermisbruik met actielijnen: Bestuursrechtelijke aanpak van hosters, publiek-private samenwerking met inbegrip van een HashCheckService/monitor TU Delft, Stop it Now-hulplijn van EOKM en het intensiveren van preventie.	JenV, EZK

Internationaal-EU/Landelijke/regionale/lokale samenwerkingen

Versterken van (lokale) veiligheid	Programma Veilige Steden	Cofinanciering aan gemeenten gericht op het verbeteren van de veiligheid van vrouwen in de openbare ruimte (straat en uitgaansleven). Regioplan biedt ondersteuning aan deelnemende gemeenten, o.a. door de ontwikkeling van handreikingen en één op één begeleiding van gemeenten.	OCW
Versterken integrale aanpak	Ontwikkelen regionale aanpak seksueel geweld	Het programma Geweld hoort nergens thuis, de ministeries van VWS en JenV, de VNG en de Nationaal Rapporteur werken samen met zes regio's om een integrale aanpak seksueel geweld op regionaal niveau vorm te geven.	VWS, JenV
Aanpak seksuele uitbuiting op regionaal niveau	Pilots regionale aanpak mensenhandel	De ministeries JenV, SZW en VWS financieren in drie regio's pilots voor de doorontwikkeling van de regionale aanpak van mensenhandel. Een van deze regio's richt zich specifiek op de aanpak van seksuele uitbuiting.	JenV, VWS, SZW

Aanpak seksuele uitbuiting	Actielijn "Versterken van de gemeentelijke aanpak van mensenhandel" van programma <i>Samen tegen Mensenhandel</i>	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de bestuurlijke aanpak en het organiseren van adequate hulp en opvang voor slachtoffers, maar ook aanjagers van de lokale aanpak van mensenhandel. Daarom zijn hierover in het Interbestuurlijk Programma (IBP) concrete afspraken gemaakt.	JenV, VWS
Tegengaan seksuele intimidatie op de werkvloer	Aanpak 'Agressie en ongewenste omgangsvormen in zorg en welzijn'	Een aanpak van ongewenste omgangsvormen zoals seksuele intimidatie op het werk. De ondersteuning aan werknemers en -gevers in de sector zorg en welzijn wordt geïntensiveerd met branchegerichte actieplannen (i.s.m. sociale partners), aangiftebereidheid gestimuleerd en het aangifteproces verbeterd.	VWS, JenV
Versterken internationale samenwerking binnen Europa	Lanzarote Committee	Vertegenwoordiging in het Lanzarote Committee, dat een monitorende taak heeft ten aanzien van de implementatie van het Verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik.	JenV
Versterken internationale aanpak	EU-aanpak seksueel misbruik kinderen	FU-raadsconclusies + EU Strategie/level action plan	JenV
Caribisch Nederland	Aanpak zeden BES-eilanden	De afronding van een aanwijzing en pilot. Ook worden themadagen zeden georganiseerd voor en door politie, OM en andere partners in de strafketen.	JenV

Onderzoek en kennisdeling

Verlagen drempel aangifte	Onderzoek inspectie bejegening slachtoffers seksueel misbruik	Inspectie JenV heeft onderzoek gedaan naar de belemmering die slachtoffers van zedenmisdriven ervaren bij het doen van aangifte en werkdruk zedenrechercheurs en doorlooptijden.	JenV
Zicht in aard en omvang	Prevalentiemonitor Huiselijk Geweld en Seksueel Geweld	Periodiek onderzoek naar de prevalentie van huiselijk geweld en (online) seksueel geweld (fysiek seksueel geweld, niet-fysieke seksuele intimidatie en	VWS, JenV

		online seksuele intimidatie) d.m.v. online survey onder Nederlandse bevolking van 16 jaar en ouder.	
Voorkomen en stoppen seksueel geweld	Ter uitvoering van de Motie Van Nispen	De Nationaal Rapporteur doet onderzoek: “in kaart te brengen wat er al dan niet is gedaan met de aanbevelingen van de verschillende onderzoekscommissies seksueel misbruik in katholieke kerk, sport, jeugdzorg en de Kamer te rapporteren over de bereikte effecten.”	VWS, JenV
Centra Seksueel Geweld	Governance van het CSG	Het USBO onderzoekt in opdracht van de ministeries van VWS en JenV de bestuurlijk-organisatorische ontwikkeling van het CSG, zowel het landelijk bureau als de 16 regionale CSG's.	VWS, JenV
Centra Seksueel Geweld	Financiën van het CSG	Gupta Strategists voerde in opdracht van de ministeries van VWS en JenV onderzoek uit naar de financiën van het CSG, zowel het landelijk bureau als de 16 regionale CSG's.	VWS, JenV
Online seksueel geweld	Online seksueel geweld	Het NSCR voerde in opdracht van JenV en VWS een verkennend onderzoek uit naar de aard, omvang, trends en interventies van online seksueel geweld.	JenV, VWS
Kennis en inzicht vergroten	Straffen seksueel misbruik minderjarigen	Het WODC voert onderzoek uit naar strafvordering, strafoplegging en strafmotivering ter zake van betaalde en onbetaalde seksuele handelingen bij minderjarige slachtoffers in Nederland en delen van Europa.	JenV